

חקלאות ישראל היא תעודת הביטוח שלנו

שטחי התפוח, התמרים והפלפל, לצד שטחי העגבניות, האגס והענבים, משרטטים בירוק את גבולות הארץ. אך כדי להבטיח את שלומם הכלכלי וקיומם לדורות של החקלאים, דרוש שידוד מערכות במדיניות החקלאית, כך שקידומו ועידודו של החקלאי הישראלי יהיה דומה לאלה שבמדינות המפותחות

צבי אלון

צבי אלון | צילום: יח"צ

לאחרונה אנו רואים כיצד וירוס אחד קטן מוציא את העולם משיווי משקל, ומייצר תחושת חוסר אונים כלכלית בקרב מרבית מדינות העולם. אבל, וירוס הקורונה האימתני מפנה גם זרקור לחיבוטו של הייצור המקומי ולחשיבותם של החקלאים המשכימים קום ומייצרים מזון טרי ואיכותי לאוכלוסיית ישראל. בין היתר, עושים זאת מגדלי הירקות והפירות שפרוסים בכל אזורי העדיפות הלאומית של ישראל. ענפים אלו גם מהווים את הבסיס הכלכלי, לעיתים היחיד, בערבה, בנגב ובערף טף עזה, בבקעת הירדן, ברמת הגולן ובגליל העליון. שטחי התפוח, התמרים והפלפל, לצד שטחי העגבניות, האגס, הענבים ועוד, משרטטים בירוק את גבולות הארץ. שלומם הכלכלי והבטחת קיומם לדורות של החקלאים, חייבים להיות נר לרגלי קור בעי המדיניות הכלכלית והביטחונית של ישראל. אבל הפופוליוס שקנה לו מקום בציבוריות הישראלית גורם לכך שהכל באים בטענות לחקלאים בשם יוקר המחיה. אך דווקא נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים את גודל האבסורד ומוכיחים שהטלת האחריות ליוקר המחיה על החקלאים בכ"ל ועל מגדלי הפירות והירקות כפרט, אינה במקום כלל ועיקר. נתוני הלמ"ס מצביעים שמדובר באמ"י רות פופוליסטיות חסרות בסיס.

הוצאת המשפחה הישראלית על ירקות, מהווה 1.6% בלבד מסך הוצאותיה ועל פירות רק 0.9%. כך שמשפחה ישראלית מוציאה בממוצע על פירות וירקות גם יחד כ-2.5% בלבד, מכלל הוצאותיה. לעומת זאת, בימים אלה כשמגדל אגסים מקבל כ-5-4 שק"ל ל"ק"ג בלבד, הצרכן משלם עליהם 12-14 שקלים! לכן ראוי שיעשה שידוד מערכות במדיניות החקלאית, כך שקידומו ועידודו של החקלאי הישראלי יהיה דומה לאלה שבמדינות המפותחות (OECD). מדיניות שתצמצם את הריכוזיות ואת פער התיווך בשיווק הירקות והפירות, תהווה אתגר לדור הצעיר להצטרף לפעילות הציונית הזו ותעלה את הטכנולוגיה והידע בחקלאות מדרגה נוספת ברמתה. זהו גם האתגר המרכזי של מועצת הצמחים הפועלת מאז שנת 2004 כגוף משולב, יעיל ומקצועי, לקידום ופיתוח ענפי הירקות, ההדרים, הפירות וזיתי השמן.

מעל 80% מהתקציב חוזרים כשירותים ישירים ועקיפים לחקלאים

החוק מטיל על המועצה לפתח ולקדם את הענפים החקלאיים, בנושאים מקצועיים וציבוריים, לצד פעילותו הישירה של החקלאי במשקו. ראוי להדגיש שעל-פי החוק, במוסדות המועצה יש רוב למגדלים שנבחרו. לצירים, מכהנים גם נציגי משרדי החקלאות, הכלכלה והאוצר, נציגי מערכות השיווק ונציגי צרכנים. הרכב זה נגזר מהעובדה שכספי

תוכנית העבודה השנתית נקבעת על-ידי נציגי החקלאים בכל ענף. הם אלה שמחליטים מידי שנה על הצרכים, העדיפויות והתקציב הנגזר מכך. מאז הקמתה ב-2004, המועצה פועלת ביעילות רבה תוך חיסכון רב בהוצאותיה. תקציב המועצה, המסתכם השנה בכ-94 מיליון שקלים, מהווה פחות מ-0.7% מערך הייצור, וההיטל ברובו מגיע ל-1-2 אגורות בלבד לק"ג.

הפעילויות העיקריות של המועצה כפי שעולה מהתקציב השנתי הן: הרברה מרוכזת של מוזיקי הסיגר בהיקף של 27 מיליון שקלים - 29% מהתקציב, ביטוח בפני נזקי טבע עבור החקלאי בהיקף של 21 מיליון שקלים - 22%, מחקר ופיתוח, הדרכה ופעולות מקצועיות בהיקף של 24 מיליון שקלים - 26%, וקר"מ, פיתוח שווקים, בקרת איכות ומידע בהיקף של 6 מיליון שקלים - 6%. דהיינו, מעל 80% מהתקציב מיועדים לפעולות החוזרות כולן לחקלאים כשירותים ישירים ועקיפים.

שמירת רמתה וקידומה של החקלאות

אנו גאים לציין שחקלאינו הם מהטובים והיעילים בעולם, מתפקדים בתנאים קשים וממלאים משימות לאומיות. יתרה מזאת, מיקומם של ישובים רבים, מושבים, מושבות וקיבוצים נקבעו לאורך כל ההיסטוריה, מתוך שיקולים של עדיפות לאומית. לכן, חקלאי ישראל פועלים לא אחת באזורים קשים ובעייתיים לייצור חקלאי. זאת ועוד, החקלאים נדרשים להתחרות עם חקלאי מדינות מפותחות (OECD) הנתמכים זה עשרות שנים בתמיכות רבות ומגוונות,

תמיכות הגבוהות משמעותית (לעיתים פי 2-3) מהדיוע שניתן לחקלאי ישראל. אף על פי כן, הנתונים מצביעים שמחירי הפירות וירקות לצרכן בישראל זולים יותר ממוצע המחירים של מדינות אלה. בתנאים אלה לכבוד הוא לנו, במועצת הצמחים, למלא משימות מקצועיות וציבוריות במימון המגדלים, כדי להמשיך ולשמר את רמתה הגבוהה של החקלאות. ראוי גם להדגיש שמועצת הצמחים אינה מפעילה רגולציה כלשהי. היא חפה מכל התערבות בני עשה במשקי החקלאים ואינה מעורבת בהגבלה או כפייה על החקלאי או על תנאי השוק דוגמת מכסות ייצור, רישוי, התערבות במחירים וכיוצא ב.

כל פעילות המועצה והמחקרים שהיא מובילה, נוגעים לתחומים המקצועיים של הפירות והירקות - גיוונם, איכותם, ייעול הייצור, איסוס, שיווק, צמיח צום עלויות והרחבת הביקוש בארץ ובחו"ל לתועילת הצרכן והחקלאי כאחת. אלה פעילויות לשמירת רמתה של החקלאות וקידומה. ווראי כשמדובר בתוכניות רב-שנתיות, המחייבות תקצוב למפרע, הן למחקרים והן לפיתוח שווקים, אקלום וטיפוח זנים ומוצרים חדשים.

יתכן שיש הרבה גופים והתאגדויות של חקלאים, אבל אין גוף אחד שמהווה אכסניה ציבורית, כמו מועצת הצמחים, בה עוסקים החקלאים עצמם בגורלם המקצועי. המועצה היא הגורם היחיד, המוסימך והנכון לכך. פעילות זו היא מנוף לקידומה של חקלאות ישראל כמתקדמת בעולם.

הכותב הוא מנכ"ל מועצת הצמחים

חממת פלפלים מושב רנן | צילום: מוטי מילרוד

"מועצת הצמחים היא המנוף לחקלאות מודרנית ורווחית. כל פעילותה נוגעת לתחומים המקצועיים של הפירות והירקות - גיוונם, איכותם, ייעול הייצור, איסוס, שיווק, צמיח צום עלויות ובחו"ל לתועילת הצרכן והחקלאי כאחת"

ההיטלים שמשלמים המגדלים על-פי החוק, הם המקור התקציבי הבלעדי כמעט של המועצה. פעילות המועצה נוגעת לשטחי חקלאות נרחבים בהיקף של כ-1.5 מיליון דונם ולכ-10,000 חקלאים המייצרים מידי שנה תוצר בערך של כ-14 מיליארד שקלים. זהו היקף מרשים המבטא קרוב ל-50% מהתוצר החקלאי של ישראל ומהווה כ-75% מהשטח החקלאי המעובד.

ממוקדים בנושאי תשתית שהחקלאי לבדו אינו יכול לבצע

פעילות המועצה מתרכזת, רובה ככולה, בנושאי תשתית שהחקלאי לבדו אינו יכול לבצע.